

DODATKY KE KNIZE VERŠŮ

VÝPRAVNÝCH

Pas mluvil velké práva,
Měl hroba, v ní strava
sepsána, již mu pán měl dát;
tam stál, libra usna denná,
a číval pro každé štěstí,
Však blůvák šel, sám, rád v zemi
a usněl v ústky libru dá,
při ale v hrobu se tučil
a číval moudrý v prachu štěstí.
To dělo se tak častě ach,
že listina od samých hrobačů
až zomstněla, a posněl strach,
že nebude víc ku číval.
By zaměřil tak velkou útravu,
dal kočce jít za nelení
a se spásem hned pod brvou běží
a za útrou uschová jej v chvatu.
„Tud' v bezpečnosti spis toba leží!“
Pas upokojen zase se ztiší.
Však běda — spis tato našly myši!
Pro mastičku do něho se daly,
a us padly jej v zhlodaly.

To číval za přeskřítky čas
už psovi masa ubral zás
a za nábradu bodil křesť:
la zlobil vše na psovu zlost
a viděl chytit tu písemnost.
„Nuž, kočko, přince písmo našly!“
A kočka šla — ach, smutně zvěděly
až sama se tuš toho brala,
jaké tépe, když tu psovi řekla!

LUŽICKÉ NÁRODNÍ BÁJKY

1

Pes míval velká práva.
Měl listinu, v níž strava
sepsána, již mu pán měl dát;
tam stálo: libru masa denně,
5 a čtvrt pro každé štěně.
Však člověk šibal, sám rád masil,
a nechtěl vždycky libru dát;
pes ale s listinou se tasil
a člověk musil v právu stát.
10 To dělo se tak často ach,
že listina od samých hmatů
až zmastněla, a pes měl strach,
že nebude víc ku čtení.
By zamezil tak velkou ztrátu,
15 dal kočce ji; ta nelení
a se spisem hned pod krov běží
a za trám uschová jej v chvatu.
„Teď v bezpečnosti spis tvůj leží!“
Pes upokojen zas se ztiší.
20 Však běda — spis tam našly myši!
Pro mastnost do něho se daly
a na padř jej rozhlodaly.

Tu člověk za prackrátký čas
už psovi masa ubral zas
25 a za náhradu hodil kost;
ba medbal nic na psovu zlost
a vidět chtěl tu písemnost.
„Nuž, kočko, přines písmo tedy!“
A kočka šla — ach smutné zvědy!
30 až sama se teď toho lekla,
jakž teprv, když to psovi řekla!

Ten zaštek, že až strachy hekla,
a šíleně ji honí,
a neutéct, je po ní.

35

Od dob těch člověk, tvrdý muž,
víc nikdy nedal masa už,
a od těch dob — však ostatek už ví se:
pes na kočce, ta na myších zas mstí se.

Starý medvěd hledal bytu.
 Našel jeskyň v skalním krytu;
 v ní však hnízdo střízličí,
 mláďata v něm píštící.
 5 „Vyhodím vás!“ a šel na ně.
 Vtom však střízlík jako saně
 přilít, třepotal se zlostí:
 „Co to světem běhá lůzy!
 Chlape, o krok blíže jen
 10 a já rozdrťm ti kosti!“

Medvěd lek se a pln hrůzy
 horempádem pádil ven.

Štika žalovala tele.
Vyhledat si právo
pospolu šli směle
k advokátům. Každý svoje říká.
5 Nato páni advokáti:
„Právo svaté má v tom štika;
že však tele výš než štika
v světě cení se a platí,
má zde právo tele.“

SUD

Za stolem sedí sousedé,
a korbel věčně světlý,
však rozmluva se nevede,
jak by se něčím pletli.

5 „Nu kmotře — co to znamená —
jakž pak to se příšerou?“

A lokte se a kolena
pod stolem tajně perou.

A bednář dýmku odkládá
10 a z korbelu si přiřhne,
— a každý lokte rozkládá
— a výsměch již se líhne.

15 „Což jsem snad, kmotři, zbabilý?“

„Ba ne.“ — „To všichni vědí.
Či byl z nás někdo opilý?“

„To me!“ — „Nu, kmotři, tedy!

Jak včera jdu vám z hospody,
to bylo, víte, záhy,
tu myslím na ty nehody,
20 jež nás zas došly z Prahy.

Což jsem dnes pivem zmotaný,
či zrak se starý kalí?

Jak sud, kýmš kouzlem pohnaný,
se něco černě valí.

25 Sud vpravdě! Než se omítnu,
již běží, kmotře, na tě,
já chci se vyhnout, klopýtnu,
a bác, tu ležím v blátě.

30 Však vstání, to je nesnadné,
sud ten se na mne vrhne,
a čep mne za krk popadne,
a vzhůru se mnou trhne.

Již stojím, sud mně na krku,
já chci ho setřást k zemi,
35 však v mocném žene postrku
mne kletý jezdec němý.

A pěstí chytanu za dřevo,
jež dře mne, v krku sedě,
však k předu, vpravo, nalevo
40 mne ďábel domů vede.

A když jsem doběh k stavení,
tu náhle se mne spadne —
já ohlédnu se v zmámení —
však ani zmínky žádné.

45 Mast žena dnes mi mazala,
jak jsem vstal z lože zrána,
a byla by snad plakala,
jaká to v krku rána!

Což jsem snad, kmotři, zbabilý?“
50 „Ba ne!“ — „To všickni vědí.
Či byl z nás někdo opilý?“
„To ne!“ — „Nu, kmotři, tedy!“

ZVUKŮV DĚJ

Bůh slyšel šeptat seschlý mech
a padat přšek slunečný,
i usazené růže vzdech
a orlův pokřik válečný;
5 on slyšel, jakým ptákův zpěv,
jak v srdci mladém tluče krev,
jak v podzim praská nahý strom,
jak v mračně hučí strašný hrom —
a uslyšev to, vše to vzal
10 a myšlenkou to v hudbu spjal.

Když hudba v lid pak zazněla,
tak mnohou hlavu sklonila
a mnohá očka ztemnělá
přebořkou slzu ronila;
15 ten blahem svým se roztoužil,
onen se v zašlost pohroužil,
a třetí lál a proklínal
a divě v divý boj se hnal.

Však jedin věk předlouhý čas
20 a mnohý převane v něm hlas
a člověk, věky umučen,
tak mnohým zvukům odučen.

Při kterých zvucích Evropan
snad žalostí až pláče,
25 radostně při nich skáče
Falklandských ledů smutný pán.

DÍTĚ LÁSKY

Neplač, hochu černooký,
sčesej hebké vlásky,
jdi jen dál — tvůj je svět celý,
vždyť jsi dítě lásky!

5 Dítě šlo a očko jeho
se mu rozesmálo,
když si s dětmi na výsluní
šťastně, tiše hrálo.

10 Slouchá matka pozorlivá,
slyší dětské hlásky —
„Sem, mé děti, — člověk neví,
je to dítě lásky!“

15 Dítě šlo a očko se mu
hladem zarosilo,
u prvních když dveří cizích
o chléb zaprosilo.

20 Dala dobrá žena chleba
tvrdší nad oblázky —
„Sotva vlastní děti živím —
jakžpak dítě lásky!“

Na hřbitov šlo, usedlo si
na prvním hned hrobě,
naleznul ho hrobník starý
v pozdní noční době.

25 Vyvedl ho kmet a v čele
kaboní se vrásky —
„Přec se nejvíc nabědujou
také děti lásky!“

BOL V PŘÍRODĚ

Bledý měsíc sám a sám se
jasným nebem houpá,
ztichlou pláň — jak matka děcko —
v bledé záři koupá.

5 Přišlo pláni jako děcku
při koupeli spaní,
měsíc s osamělé výše
hledí smutně na ni. —

10 Kráčí mladík světlou plání,
k měsíci se dívá,
hlavou svou jak k smrti zemdlen
vpravo, vlevo kývá.

15 V tváře bol se mocně vrývá
jako v srdce meče,
tělo sotva že se drží,
noha sotva vleče.

20 „Když tak hledíš, luno, na mne,
vždy se myslí zdává,
že to obrovská umrlčí
na mne kývá hlava.

Myšlenky jen ze hřbitova
zář tvá světem leje,
a mé choré srdce touhou
po smrti se chvěje.

25 Ach, jakž jsi ty se srdcem mým
v přeodivné shodě —
ach, kdož může cítit se mnou
bol ten ve přírodě!“

30 Sotva dořek, přemožen už
mdlobou k zemi sklesnul,
utichnul a může býti,
na věky že zesnul.

35 Stíží zrána mladý život
zase vzkřísit mohli,
stíží zase mladým oudům
k vládě dopomohli.

40 Mladík o noční ví mdlobě,
žádného se neptá,
jen ret modrý, porosený,
tajného cos šeptá:

„Věru už se neopiju,
nehodno to muže,
a když prospí noc snad v trávě,
nastydnout se může!“

Stojí lišák ve ouvozu —
 „Nevím, sud zdaž spadl s vozu,
 ale pivo rozlito —
 nemáš zůstat nepito!“
 5 Pije, pije, pláčou oči,
 celý svět se s ním už točí —
 „Utíkej — svět tě sic zradí,
 vždyť už k svému konci pádí!“
 Rozběhne se, náhle brkne,
 10 hlavou silně v skálu trkne;
 sebere se, bručí hněvně:
 „Přece ještě stojí pevně!“

DVA OTCOVÉ

Dva obrazy kdys pověsili v síni.
Na obou starci věkem schýlení,
šat jednoduchý na svém starém těle
a v postavě své oba stejně líní,
5 i klobouk obou přehluboko v čele —
tak podobni si byli starci cele,
jak jednoho dle vzoru kreslení.
Když v pozdravení hlavou kývali,
ve náhlém překvapivém podivení,
10 zdaž zrcadlem jen obraz druhý není,
předlouho na sebe se dívali.

„Kdo jsi?“ konečně první zastená.

„Bůh Odin jsem a Moudrost vtělená!“

15 „Že jsem tě nepoznal hned pro své hlupství,
jsem synem tvým a jmenujou mne Hrubství.“

„Nuž rychle k prsoum mým, můj synu drahý,
ať líbám obličej vlastní tahy!“

20 „Jen zůstaň, tak se ti to lépe hodí!
Zbytečná byla by ta láska tvá,
sám nejsi otcem mým, mám otce dva,
již s jedinou mne matkou, s Myslí, plodí.
Jen málokdy mně Moudrost život dává —
i Hlupství často mým se otcem stává!“

VODNÍ PANNY

Letos ani mráček malý
modré nebe nezakalí!
Slunce hoří jako plamen,
a ta země troud a kámen;
5 hájem vánky nešplouhají,
ba i písně vyschly v háji;
jak by ohně spoušť sem spadla,
tak jsou pole vyschlá, svadlá.

Divno, Tomšova že pole
10 jsou jak živa v mrtvém kole,
a co za den na nich zvadne,
že oživne v noci chladné,
jak by louky rosou stopil
a ta pole deštěm z kropil.

15 Když každá chyže tichounce už dřímala —
vždyť po ruchu se spánkem zotaví! —
a jenom mlha po polích se třímala
i živé její divné postavy,
tu po polích zde poblíž jezera
20 se vyřinuly náhle ze šera
podivné postavy jak dcery noci,
jak dcery mlhy a půlnočních mocí.

Panenská bílá těla zahalena
ve dlouhém, mlhovitém závoji
25 a vlas tak černý, noc jak v noc zaklená;
po vlasech perly vodní lítají
a závojem se perly kmitají,

jak kapky deště perly lítají
a perlami se pole napojí.

30 „Teď, panny, dost a honem do vody,
a připravte nám všechno pro hody!
Můj synek slaví zítra svoji svatbu,
chystejte vše, sic pošlu novou klatbu!
35 Na drobném písku dřímá rybka bílá,
a pod kameny, jež vám břehy vroubí
a se žlutým se, starým mechem snoubí,
zahrává tučných, černých raků síla;
po jezeře zde vodní slípka krouží
40 a za ní dlouhý, leskný pruh se plouží:
sledujte pruhy, zvráťte kameny,
překvapte rybky spaním zmámeny —
můj synek slaví zítra svoji svatbu,
chystejte vše, sic pošlu novou klatbu!“

45 Co schází tomu mladíku,
že v noci stezky hledá?
Což mu jak ptáku slavíku
snad srdce spátí medá?
On kráčí matném ve šeru
a kráčí až tam k jezeru —
50 snad nabrat vody pro čelo,
by se tak horkem nechvělo.

To jezero tak tichouнкé
jak dítěte sny lehounké,
a na něm tisícery třpyt,
55 to odlesk nebe, hvězd to kmit,
a po něm píseň, lehký hluk,
jak z bájných světů bájný zvuk.

Jak se ty vlnky mihají!
Tak svorně sem tam šplouhají,
60 a každá bázlivě si šepotá
jak slavík, po prvé když klokotá,
a vlna s vlnou divnou píseň skládá,
že divná touha do srdce se vkrádá,
a srdce v prsou nemá více stání.

Té touze srdce lidské neubrání!
65 I mladík na břehu zde tiše stojí
a oddechnout i vzdychnout už se bojí,
on ve vlnu by hvězdnou rozplynul,
a s vlnou zpíval a s ní zahynul!

Teď větrík do vln zaduje,
70 kol hocha vše se v běhu točí,
on ani neví, jak mu je —
hle, vlnka na břeh povyskočí —
už ku vlnám se naklonil — —
75 ty hvězdy byly vodních panen oči,
vlas jejich píseň zazvonil.

Burácí víchr, les se třese
a vlci vyjou v černém lese.

Na břehu stojí muž a slova pustá
80 vypouštějí ta v kletbách znalá ústa.

Ve skalách víchr zaskučí
a vlna divě zahučí,
a pěnu na břeh vylívá
a nohy v posměch zulíbá.

„Tvou krví jsme se vykoupily
85 a o syna tě oloupily.

My ženicha jsme vzaly dolů
a svatbu strojíme teď spolu.
K radosti jeho všechny zvány
90 jsou bílé rybky — krásné panny,
a aby přátely měl věrné,
též sezvaly jsme raky černé,
a jenom pro zábavu jeho
si hrajou slípky kolem něho.
95 Z vln jsme mu šaty ustrojily,
ku spánku ho pak ukojily,
do rukou daly vodní růže
a položily v měkké lůže —
ten drobný písek je tak měkký,
100 že bys chtěl na něm prospat věky!“

— Náhle slunko přeskočilo,
širým krajem zatočilo,
rozsmálo se vším tím krajem,
že poušť truchlá náhlým rájem.
105 Jako když se požehnání
samých nebes k zemi sklání!

Divno, Tomšova že pole
mrtvolou jsou v živých kole,
co jim slunce žár nezkazí,
110 noční chlad až k smrti zmrazí,
jak bys plamem zalíval je,
mrazným ledem zasíval je!

BALADA O JEDNOM HRDINOVI

Byl jeden velký hrdina,
ten sebral vojsko v pole,
a sprostákům dal ručnice,
a kaprálům dal hole.

5 A když měl vojsko sebrané,
tu neznal, proti komu;
i sebral hole, ručnice,
a poslal vojsko domů.

PROUDÍCÍ VODA

Stojí dívka u potoka,
její jasná tvář se kalí,
jak když jarní krajina se
ve mlhy a deště halí.

5 „Potůčku můj, nespěchej tak,
však ty přece dojdeš moře,
pozbudeš pak mládí svoje,
svoji touhu i své hoře.

10 Jako v jamce deštné vodě
jesti ale mojí duši,
beze cílů, beze tužeb
na palném se slunci suší!“

Náhle zhracko přechočilo,
širým krajem zatočilo,
rozsválo se všim tím krajem,
že poněk truchlá náhlým rájem.
100 Jako když se pohlednání
samých nebes k zemi sklání!

Dívno, Tomášova že polo
mrtvolou jsou v živých kole,
co jim slunce hár nechtá,
120 moční chlad až k smrti smrazí,
jak bys plámem zalíval je,
mrazivým ledem zasíval je!

ROMANCI

„Vlašťovka letí s vysoka
tak hravě, lehce,
a nese těžké psaníčko,
že ji už nechce.

5 Den, týden, dva — tři měsíce
tak rychle plynou,
a sotva rok že odplynul,
vzal on si jinou.

10 On tloust, byl chválabohu zdráv,
a paní slehla,
však to tu první mrzelo
a v hrob si lehla.“—

„Hrob, svatba, křtiny“ — sousedka
snář z koše vzala,
15 „vlašťovka, faleš“ — na dvěře
pět numer psala.

ROMANCE

Dlouho už ta vojna trvá,
z pustlým krajem vzdechy vějí —
Proč? Nu proto, proto jenom,
že to páni právě chtějí.

5 Mladá krev už vyceděna,
což je na tom, což to vadí,
vezmeme si usedlejší,
nestačí-li nám už mladí.

10 A už městem novou tlupu
k zkrváceným místům vedou,
samí muži, samí otci —
vojínové s tváří bledou.

15 „Kolem mužů bledé ženy,
kolem žen vyhladlé děti —
„Zpátky s dětmi, ženská slot!
Kpředu zbabělci, vy kletí!“

20 Náhle tlupa zarazí se,
bolný výkřik vzduch proniká,
nad mrtvolou muže svého
sirá vdova s dětmi vzlyká.

Soucitných se pomocníků
množství v mžiku kolem shluklo.
Těžko křísit, těžko pomoci,
když mu bolem srdce puklo!

25 Dobře se mu stalo, chlapu,
když mu dali bodák páni,
když mu dali ručnici též,
proč jej nenastrčil na ni.

30 Když mu dali prach a koule
a když naučil se střílet,
načpak chlapu mizernému
třeba ještě pozakvílet!

35 Ví-li, boj že pány těší,
nač je nechá cizím mlátit,
nemůže tu panskou rotu
vlastní dobrou ranou sklátit?

HONVĚD

„Vlast umřela,“ zašeptal hrdina
a bezmocně meč z ruky mužné klesl;
ten meč, jenž v ohlušivém hluku děl
se dvacetkrát v nejkruťší boj nesl.

5 „Vlast umřela,“ a ruka zoufalá
nabijí smrtící do pušky ránu —
okamžik, blesk — a hromem odzvonil
syn vlasti nešťastné sám sobě hranu.

10 My neumíme ještě umírat
pro vlast, pro národ, zlatou pro svobodu,
a proti všemu vlasti prospěchu,
kramářsky vážíme svou vlastní škodu.

15 My neumíme ještě umírat,
a neumíme ještě býti mužem;
však umře-li ta naše krásná vlast,
zdaž my pak ještě dále žítí můžem?

KMOTR VÁŇA

Zimní čtení

Ve vzduchu svět visí celý
jako rampouch zšedivělý,
samu životu se ztajil dech.
O tvoříku živém ani slech,
5 ani slunce boso dnes nevyšlo,
v šedém kaftanu hned zrána přišlo,
v kukli konalo svůj denní běh.
Jenom kmotr Váňa, dobrá duše,
od Jinonic ostře k Praze kluše,
10 kluše, odplivuje, nadává,
leckdy z lahvičky si zavdává,
a pak sobě bručivou zas vede:
„Toť se jako po jehlách dnes jede,
mráz tě do psovského běhu žene,
15 kdyby se tak mělo dařit denně —
avšak, Váňo, vždyť jsi neprohoupil,
dobře prodals a dobře jsi koupil,
nad nadějí kup je pořízen,
vivat, Váňo, teď jsi zařízen,
20 konec všemu tomu pletichářství,
Váňo, teď máš svoje hokynářství!
Ale k čertu — odpusť, dobré nebe,
mne to po čertovsku v nehty zebe,
nohy se mně točí jako klika,
25 klapka mně už oči uzamyká,
jako rampouch je už moje tělo,
mdlé je, jak by trochu pospat chtělo, —
odpočnem si zdehle na hromádce,
zavdáme si, doklušem pak vkrátce,“ —
30 used, zavdal, k sobě mluví zase:
„Když jsem zařízen, toť v krátkém čase —
kdyby po groši chodili třeba —
dříví, uhlí, svíčky — máslo — chleba —“
chce si zívnout — rty však k sobě lpějí,

35

chce se divit ~~Alí~~ oči však už spějí,
myslet chce — však namrzlá již mysl
volně, blaze dřímá v pološpaní —
již tu leží jako ztuhlý sysel —
ztuhnul, umřel ~~je~~ v něm vaní

40

„Nu tak ~~vidá~~, máme Váňu v tady
zámek skřipně, zapraská jí kládý O
„pořád kohov topičem si uděláme,
a teď tady pana Váňu máme

45

Váňu šprofirá, oči k němu
ohmatá v tělo, hlavou otočí,
za ucho se táhá zuby šklebí
není pochybnosti — on jí v nebil

50

„Alej prosím, svatý Petře milý, toť
pánbůh se tu dozajista mylí,
já jsem Váňu hokynář jsem nový
na Malélovám Straně každý poví,
že jsem neumřel. Vždyť o tom neví nic!
Zrána jsem se vybral, teď jdu z Jinonic —“

55

„Bravo, bravo,“ dím u Petře, méme v beste,
z Jinonic jste šel a zmrzl jste na cestě.
Že však každý nákou službu tady máme,
z vás si tedy topiče teď uděláme,
předchůdce váš pro dlouhý je v arestě,

60

zítra počnete — dnes vagace jsou, méme beste!

Zítra o třech vybají z lože hochu,
nejdříve zatopíte v sluncu trochu,
do poledne hezky přikládejte,
pak si na hodinku pokoj dejte,
k večeru však ať jsou ve zdy
rozsvíceny všechny hvězdy,

65

— „Když jsem zařídím vycidíte, šas
do měsíčku dát oleje, po groši
— a když pořádně vše zařídíte,
také se vám leccos popřeje.

70. Tři sta zlatých máte fixní gáže, table
 tři sta vstříbře beze srážky s láze
 — Ted' však jděte! Holá, Šťovíku, k
 vem ho trochu nebeského do cvikulu
 Sérvus!
 Mocí rozvíř své zembleně tak oči,
 — Váňa njele a neví jak mu je
 75 ledá jakž tak v omýšli mūdru je;
 Šťovík ale, chlapík převeselý, ne ten
 nenechává myšlénkám ho bludným,
 zavede ho na dobré plzeňské, třete
 ježto šenkovaly krásné ženské
 80 s zrakem plamenným a přecé cudným.
 Váňa pil a pil, až jakž takž celý
 dobrým pivem byl už zpítomělý
 Když pak cítil, že se hlava točí,
 těžký že je jazyk, těžší ještě oči,
 85 zaplatit chtěl a pak jíti domů;
 vysmály se mu však krásné ženské,
 řkouce: v nebi zdarma že plzeňské,
 vysmály a vystřelily k tomu.

Uvedl ho Šťovík v pokoj krásný
 90 ach tak krásný! — Váňa byl již šťastný,
 vše se kolem něho jen jen smálo!
 Na stolečku zlatém moc mis stálo,
 na jedné kolibří jazykové,
 na druhé zas perloví dortové,
 95 na třetí pak skřivánčí smažené
 na čtyřé — kdož jména zná lepší té dobroty!
 Najedl se, uleh, závdych: V Inu
 když jsi ta dy, ode vzdej se synu
 100 Nezdá se, vžen sou tu špatné časy
 peněz dosti a každodenně, kvas
 100 až jen trochu kouty zde vyslídím,
 a až! domácnost si tadý zřídím,
 budu věru žíti jako hrabě —

105 tahle — černooká —“ Ret mu zesnul slabě,
klapka s klapkou ve spaní již línne,
k línému se chrapotu chřtán vypne, —
vtom však škubne sebou, je mu, jak by ostré nehty
na nebeském těle jeho prováděly lehty.
Mocí rozevře své zemdlené tak oči,
110 odevře své oči, vůkol jimi točí —
„Nu což? prál jsem?“ ozve se kýs bas,
„že ten zmrzlý oživne nám zas?
Jenom v drhnutí teď pokračujte,
třete ještě, mněte, kartáčujte —“

115 „Zpátky,“ vzkřikne Váňa rozezlený,
„zpátky, pozemské vy hříšné ženy —
já jsem Váňa, nyní topič v nebi!“
Kolem něho vše se hlasně šklebí,
vidí holky, jsou jak granatýři,
120 ústa jejich se jak vrata šíří,
jedna rukou koňský hřebelec objímá,
druhá kartáčem mu k prsoum míří, —
chechtají se a pan doktor s nima.

125 Doktor, vědecká kás neplecha,
která ani mrtvých v klidu nenechá,
spatřil cestou s svého vozu
ležet tělo ve ouvozu.
Naložil ho, zavez do hospůdky,
aby páchal milosrdné skutky.

130 „Vrátil jsem vám život, — jen tři zlatičky
žádám za to, vy můj zlatičký!“
Ať se Váňa chudák jak chce krouť,
lékař nenechá se steskem hnouti,
a mrzutě kluše s brukem Váňa již zas k Praze,
135 mrzutě tak, že až pysky hryže:
„Plzeňské mně v nebi přišlo přec jen draze —
těžko živu býti, mrtvu ještě tíže!“

BABIČČIN ODKAZ

Dle Björnsonova motivu

„Svatební jsem vínek pro tě v skříňku zavřela,“
vnučce prála babička a zemřela. —

Mladý čas jak pršek světla letí,
skokem uplynulo desetletí.

5 „Zůstaň zavřen, spaní svého uži“, —
pohrdámť já všemi, všemi muži!“ —

Dále jde to v odměřeném kroku —
čím je čas, čím nových deset roků?

10 „Myslím, nyní že je dost už ctnosti,
vyndám vínek, pustím od přísnosti!“ —

Pak již člověk za časem se plíží —
deset let je deset již obtíží.

„Mrzuta jsem, v mrzutosti žiju,
bojím se, že vínku neužiju!“

15 Pomalu se voda v ledy skládá,
život lidský lenivě vychládá.

„Prodám vínek, musím, ty mé nebe,
dříví koupit, — už mne v hnáty zebe!“

20 Prázdnou skříňku zase zavřela,
nevím ani, zdaž už zemřela.

KVŮLI BOHU!

Plno květin, plno svíček,
plno záře u oltáře,
ale jak ta svíce z vosku
mladého jsou kněze tváře.

5 Za ním sedí bledá matka;
chvějící se ruce v klínu
ofěrují jedináčka
svému bohu hospodinu.

10 A z pozadí kostelíčka
hledí žalné oči mladé,
mladé — žalné, jak kdy mládí
ráj svůj samo v hrob si klade. —

15 Však než ušlo dní pár po mši,
co jich bývá do měsíce,
matka — jista nebe — zhasla,
jak kdy dechem zhasne svíce.

20 A než dní zas uplynulo,
co jich bývá do půlroku,
nebyl žal a nebyl život
již v tom mladém dívčím oku.

Mladý kněz však v prvním roku
podkvasné pil kvůli zdraví,
druhý rok pil všeho mnoho,
třetí již jen koňak pravý.

NAD HROBEM

Nad hrobem prázdňě zejícím
lid u rakvičky kleká,
lid hadrovitý, chrtné tváře;
a otec hlasem chvějícím
5 promlouvá na hrobaře:
„Jdi, jdi mně pro faráře
a rci, že hrob již čeká
na svaté vykropení,
a rci — já nevím, co ti dím,
10 však rci, že jistě zaplatím,
teď že zde groše není,
že není nikde práce, —
jdi, rci mu jenom krátce,
že nemocna je žena
15 a všechny kouty prázdné —
jdi — jdi — mně slovo vázne!“
a zhloubi pozastená.
Zrak neurčito upjatý,
zub pevně v ret je zařatý,
20 tvář bledne, zas se pýří:
to není otce zoufalost,
již převrhla se v hněv a zlost
a v nitru hněv jen víří.

Již hrobař jde. — „Žeť přicházíš!
25 Nu přijde farář, přijde?“
„„Až na krejcar prý vysázíš,
dřív z domu že nevyjde!
Když prý byl u tvé ženy s pánem bohem,
že viděl stláno pod ní jako stohem,
30 a kdo prý ještě má tak plné lože —“ “
Muž v řeč mu strašně zakleje
a nohu v hlínu zareje —

„Nechť ale zhynu třeba v roce —
však nemůž být v tom tak přestrašná vina! —
buď kněz ten proklet ‚jmenem boha otce‘ —
a proklet zase ‚jmenem boha syna‘ —
a po třetí: ‚svatého ducha spolu‘ —
a teď mně kluka spusťte tedy dolů!“

LEGENDA O SELSKÉ PRAKTICE

„Od pondělka do soboty
čteno tedy šest mší svatých —
stará taxa — jen šest zlatých —
nehledímť já na novoty!“

5 Proti děkanovi sedláček
rozpačitě hledí na váček.
„„Budou-li jen platny, víte-li!““

10 „Jakžpak nebyly by, příteli,
svatá mše nám ve všem vypomůžel!
Nyní ale snad se vědít může,
k jakému jste číst dal účeli?“

15 „„Inu, velebníčku — já mám v stáji
vola; je mu chlapu jako v ráji!
Dostává, co mu hrdlo ráčí,
mláta, otrub, sotva žlab že stačí,
přec je mrcha jenom kost a kůže.
Nu tak pomyslím si: rozum muže
všude konečně přec nedostojí;
a tu pravím tedy k ženě svojí:
20 Čerte ďáble, copak dělat máme,
nejlíp bude snad, když vyprodáme? —
Žena na vola si k stáji zajde,
a pak praví: Snad se něco najde! —
Nechme prozatím všech lektvarů —
25 víš co, muži, dojdeš na faru!
Děkan soudek odhora až dolů,
ztloustl tak jen od samých mší svatých —
dejme jich též něco svému volu,
snad se vyplatí nám těch pár zlatých!““ —

Dle skotského motivu

Pan Smělý náhle v noční „čas
se z cesty vrací domů,
a vidí v jizbě zouval stát;
pár vysokých bot k tomu
5 „Ty ženo, odkud boty?“ ptá se.
„Co boty? — boty!“ ona zase;
„můj bože, což jsem slepce si
či bláznů muže vzala?
Vždyť jsou to kusy trouby jen,
10 jež jsem dnes s kamení snála!“
Však hlavou vrtí si pan Smělý:
„Toť jsem přec jak živ neviděl,
byť trouby podšvy měly!“

Pan Smělý jizbou pokročil
15 k dřevěnému stolu;
na stole leží spodnička
a klerika pospolu.
„Ty, odkud klerika?“ on ptá se.
„Co klerika že?“ ona zase;
20 „můj bože, což jsem slepce si
či bláznů muže vzala?
Vždyť jsou to plinky pro dítě,
jež mně dnes sestra dala!“
Pan Smělý ale: „Hloupé křiký,
25 přec jak živ jsem neviděl
já plinky na knoflíky!“
Pan Smělý ještě zapošel
až kde je stlané lůže,
a vidí — neměl vidět by!
30 zde nějakého muže.
„Ty, odkud je ten muž?“ on ptá se.

„„Co muž? — že muž?“ “ hned ona zase;
„„můj bože, což jsem slepce si
či blázna muže vzala?

35

Vždyť je to nová kojná jen,
již matka dnes poslala!“ “

Však tuze mrzutí dí pan Smělý:

„Já o kojných jsem neslyšel,
že tonsuru by měly!“

FRAGMENTY

SANDÁLY

Dle východní pověsti

1

Kde Tigris modravé své vlny hází,
a smuten plyne rajských od sadů,
tam obraz hrdý po vlnách se plazí,
to obraz slaveného Bagdadu.
5 Ba slavným Bagdad! Ne snad dějinami
v měst značných popředí jest postaven,
aj jediným jen mužem oslaven,
však takých mužů málo mezi námi.
Vždyť dobýt mocným činem slovůtnosti
10 věc obyčejná jest a hříčkou patrnou;
však tíže, velkým býti v maličkosti
a slávu získat věcí chatrnou.

Jak jeden, nalezavou že měl hlavu,
a jiný, jinde že měl za lubem,
15 náš veliký muž získal sobě slávu —
aj, divte se — svým pouze obuvem.

Nuž, Kleio, zvučně zapěj o své pýše,
rci jeho stav a vzpomeň na jmeno,
vždyť hrdým péro, kdy to jmeno píše,
20 kdy kreslí čin, už mní se zvěčněno.

Kdož *Abu'l Kásem Tanbúryho* nechválí?
Bylť malého on otce velký syn,
a jeho slavný byl a velký čin,
že sedm let jen jedny nosil sandály.

25 Snad kolem úst ti hraje úštipek,
 a ptáš se, jak moh toho docíliti?
 Ba musel sobě ovšem připíliti,
 kde díra byla, dát zas příštipek!
 Však píle zvláštní, moudrost věhlasná,
 30 jak známo, díla tvoří úžasná.
 A obuv ten byl vbrzku po Bagdadě známým,
 že kusův chová v sobě tisíce,
 a přeměle slepen Abuem jen samým,
 že každou obrazí čtvrt měsíce.
 35 A dál a dál se pověst šíří slavná,
 že vidna všechna nebes znamení,
 a píle muže tkala neunavná
 i všechny stupně slunce zatmění.
 40 Však kdo můž moudrost takou prozpytovat,
 neb přezřít moře dálnou hladinou?
 Kdo může odkryt, co chceš tajně chovat,
 myšlénkám cizím hledět do klínu?
 Já myslím, epigonův řeč je drze smělá —
 že Abuovi navzdor moudrosti,
 45 než nechal sandál k slávě dorosti,
 a přec hlavní snaha byla neuvědomělá.
 Ach, jeho současníci byli tuze hloupí,
 svůj život, jak to právě šlo, kupředu hnali —
 vždyť v hospodářství národního nic neznali!
 50 My povznesli se dávno nad ty troupy,
 a známe drahokam i cenu ptačích trusů.
 I Abu znal už vše a věděl, z malých kusů
 a ze špatné i pohozené kůže
 že velký, dobrý sandál slepit může,
 55 Ba sandál jeho neouhledný, hnědý
 je jistě základ národní té vědy.
 V tom Abu uvědomělou měl snahu;
 však náhody to bylo ovoce,
 že v sandálech, když vzrostly po roce,
 60 k své lebec těžké našel protiváhu.

Ba jeho lebka mnohá zlatá zrna chová,
a mysl čilá každým dnem zas nová ková!
My známe zlata myšlénkovitého tíži,
že sklání lebku dříve mladě svíží,
65 že každá moudrá hlava časem sklesla
v ta ramena, jež dřív ji hrdě nesla.
Upoután člověk k tíži líné hroudy
přec v myšlénkách svých světem celým bloudí,
a snad by křídla jeho v hvězdách šustila,
70 jen kdyby zbraňující zem jej pustila.
A Abu moudrý poznal, sandálův že tíže
jej blahodálně k zemi pevně víže,
že horování kazí neplodné,
a veden obrazností ducha básnického,
75 jenž pravým taktem pravé uhodne,
svým sandálem též lidi učit zkusí,
že vše, co v světě našem velikého,
i solidní svou basis míti musí.
Však kdo je moudrý, též si krásy váží
80 a krásu s činem spojit vždy se snaží,
i Abu, když tak na sandálu robí,
příštipkem krásné kraje nápodobí.
On střeží okem ráje obraz malý,
vždy připraven jsa, staň se cokoli;
85 hned všije obraz romantické skály,
kde zbytečné se dělá údolí.
A věru, přírodě by bylo teskně,
kdy měla by tak tvořit pitoreskně.

Kdo v Bagdadu chtěl vyřknout vážnost, slávu,
90 a v básnickém to podat obalu,
víc nemořil si dlouho slabou hlavu
a užil Tanbúryho sandálů.

Že každé velikosti rostou protivníci,
měl protivníky své i Tanbúry,
95 a hlásat nešťítily se, o hanebníci,
že sandály ty — pouhé nestvůry!

Překrásné ráno! Zlaté světlo denní
 ty zlaté hvězdy od země už vzdálilo,
 a tmavé nebe v zlato modré vhalilo,
 a v chrám je spjalo duchem osvícený.
 5 To nové světlo ve svém bujném dmutí
 nového žití milý zárod chová,
 a v jeho přemilostném obejmutí
 už Tigris noční sen svůj dohučí
 a kamenný se Bagdad rozzvučí
 10 jak v bájných dobách socha Memnonova.
 Vždy blíž a blíže lásky tón ten zvučí,
 jak Bagdadu by srdce klepalo,
 že k novému se ránu prospalo,
 a nově starému se žití učí.
 15 A každý měšťan blahým zvukům slouchá,
 z úst šeptmo line se jak v zbožném kůru:
 „Náš slavný Tanbúry je dnes už vzhůru,
 to ulicí tak sandál jeho bouchá!“

Teď přichází! — Aj vznešená ta chůze!
 20 To není mládí bez pravidel skok,
 to moudrosti je odměřený krok,
 jenž vznešenost můž obraziti lůze.
 Ta postava! — Toť čára vlnovitá,
 jak známo, nejkrásnější v přírodě.
 25 Ta hlava! Jak by myšlénkami zpitá
 se hýbe taktem v měrném pochodě.
 Zrak jeho chladný, nevšímá si rána,
 v něm věčný, svatý vzplanul pravdy den,
 a nemá jisker víc, pouť dokonána,
 30 jíž zhynul pro věk pochybností sen;
 vous černý jenom místy bíle prokmitává,
 jak stříbro rudou olovitou prosvítává.
 Tvář jeho? — Kolkolem lid ticho šeptá:
 „Dnes Abu zas se umýt zapomněl!“

35 Šat stejnobarvý trochu na svět reptá —
snad Abu na zašití nevzpomněl.

Vše pozdravuje, on pak hlavou kývá
a přívětivě vkol se pousmívá.
Tím vynikají geniové tiší,
40 že memní být se druhů svých snad vyšší.

Vtom náhle — bůh ví, odkud se tu vzal,
ba jak by kouzlem ze země byl vstal —
muž malý kroku Tanbúryho brání,
a hlavu v pozdravení k zemi sklání.
45 „Ach odpustiž tvé oko milosrdné,
že kroku tvého zastavuju píli,
a daruj otrokovi drahou chvíli,
snad mysl tvá mým slovem nepohrdne!“

A Abu okem zkoumavým jej změří,
50 prohlídne od paty až do hlavy.
Kdo moudrým, pozná jistě z maličkosti,
snad z oka záře, snad i z postavy
a z ponahrblých nebo přímých kostí,
snad ze záplat či šatů z nádhernosti,
55 s kým jednat má, proč právě tomu věří.

Muž malý šat má čistě upravený
a ruce tenké má a vybledlé
a žádnou prací těžkou zohaveny;
zrak jeho plamenný se chytře dívá
60 zpod obočí, jež husté, prošedlé
tu chytrost jako přede světem skrývá —
a celá nahnutá ta postava
se jistě často s lidmi stýkává.
Když se teď mudrc do něj zahleděl,
65 zač má jej držet — věru nevěděl.

„Aj, prosím, rci jen, jak se pán ten zove,
jenž pozdravením svým mne poctívá.“

A mužiček se libě usmívá —
70 „Jsem dohazovač — neznáš, pane, mne snad více,
vždyť skupovali jsme už spolu za tisíce! —
Teď právě bych měl zase věci nové —“
Jakž mohl Abu, jemuž kořily
se celé kraje, jej si pamatovat;
75 však nechtěl zbytečně se dotazovat —
a pak je mudrc též vždy zdvořilý!
„Ach ano, už si dobře připomínám,
jsa roztržit teď zahádal jsem jinam!

— — —
— — —

DUDÁK

1

Vyskočilo slunko, stojí v udivení,
že ta mrtvá země více mrtva není.
Hned se přimhuřuje, hned zas prohlídá;
pod ním na zemi se v zimničném jak snění
5 rychle stín se světlem v pruzích zastřídá.

Padla hra ta mlada do osení.
Osením za stínem přšek světla běží,
za světlem zas v skoku jarní větrík svěží,
za ním skřivan, za skřivanem píseň letí —
10 stín a přšek, větrík, ptáče jako děti,
skok a skok a již jsou přes skalinu,
přes skalinu, hradu skalnou rozvalinu.

Vše se zavířilo, jen ta skála němá,
stará skála citů pro jaro víc nemá,
15 němě, tiše v zašlost vlastní hledí,
jak ten *dudák*, jenž tam v němých dumách sedí.

Dudák zestár, nahnulo se tělo,
k zemi hledí vyhaslé to oko,
v důlek zapadlé jak v hrob hluboko.
20 Darmo pablesk zlatil zvadlé čelo,
darmo skřivan vepěl v sluch mu píseň,
darmo větrík zahrál s šedou lebky chmýří —
kdo necítí více v prsou jarní tíseň,
což mu po tom, že zde nové jaro víří!
25 Ach což jesti taká bídná hlava stará
jako sněžná voda z minulého jara!
Hyne, hyne v opuštěné sluji,
ani v kruh lehýnký sebou nehne,
když že větéřkové lehcí nad ní dují,
30 na slunko se dívá mdle a kalně,

když však těžký vichor do ní lehne,
hučí zhluboka a žaložalně.
Staré myšlénky jak sváté listí hrčí,
stará mysl nahou větví trčí,
35 jak kdys vzrostla, k smrti třčet musí —
stáří, stáří — jakž se ti vše hnusí!

Hra ztichla. Němě zas se nebes báně
k zemi kloní.

Jen chvilkou slyšno bájně zadunění,
když vzduch si v hravém, jarním polosnění
40 lehýnce o bání nebes pozazvoní.
Slyš, slyš, jak vzduch se hlasněj teď zas chvěje —
toť zem omladlá šeptnou píseň pěje,
toť jaro samo vzduchem zavířilo,
slyš, jak to o bání nebes udeřilo —
45 tak táhlý tón — a druhý — třetí — ne, to není
již vzduchu chvění víc a jara snění,
toť lidstva hlas, toť píseň — píseň svatá
v to svaté ticho z dálky pozavátá!
A opět ticho rozkládá se kolem,
50 však náhle pronikavý zvuk zas letí polem,
zvuk pozoun mocných, kotlů víření
a vlašských píšťal smělé hýření.

Jak orel, šíp když hvizdný letí kolem,
jak v skalí lev, když honba hlučí dolem,
55 vyskočí dudák. Tělo mladě vzpřímě
a bujně vznesa staré svoje týmě
ve stranu hluku obrací se tváří;
hoj život, život vzplál mu v starém těle,
divoký život, plamem oko září,
60 a na čele se kupí mračno celé.
Teď pravou povznesl do výše ruku,
jak by chtěl bránit blížícímu zvuku,
a zlehka hlavu nazpět k týlu chýlí,
jak sosna vrchol, když k ní bouře pílí.

65 A blíž a blíž se cizí zvuk ten nese:
hned lidu zpěv, trub veden hlaholem,
hned víření zas bubnů v píšťal plese;
zvuk splývá v zvuk, vzduch rozchvěn kolkolem —
však znovu, znovu píseň začíná,
70 a dudák zrak svůj v dálku napíná
a slouchá táhlé písni bez oddechu,
sám jak ta skála ztrnulý a němý.
Vtom náhle trhnul sebou, sehnul k zemi
a rukou sáhnul po dudáckém měchu,
75 jak před blížící se když přede sečí
si vojín sáhne k obrannému meči —
a zase slouchá zvukům bez oddechu
sám jak ta skála ztrnulý a němý.

— — —

— — —

ONĚGINSKÝ KUPLET

*Moderní básník nyní po Puškinu
rád sáhá také k svému Oněginu.*

1

Byl jednou jeden, jméno zamlčíme —
snad že se pánu trochu zavděčíme —
ten nebyl stár a nebyl mlád,
desítku měl tak na tříkrát,
5 však sám pokládal líné svoje kosti
za zestárlé již — z blaseovanosti.
Vy díte: V bohatství snad narozenu
a v měkkém voze v svět pak vezenu
snad na vše choutky zlato stačilo,
10 jím skoupil všechno, co se ráčilo,
jím skoupil, hošík ještě holobradý,
již nejspíš všechněch našich ženštin vnady —
a přemilovav, přepiv, přejed sebe
má všeho na světě již širém dost,
15 a uplativ již napřed sobě nebe
i tam již bude přesycený host!?
I pánbůh zachraň! Vyšel z hluboka,
tak z plna středu pracovnícké třídy,
svým rodičům jak by pad ze oka —
20 jak oni zkusil mlád již dosti bídy;
nesměle zíral na svět jeho zrak,
záplata byla mládí jeho znak,
a aby všeho dostal, otec drahý
rákoskou bujnější mu splácel snahy.

25 Tak mezi pohlavky a z vody polívkou
rozkvétal krásně až po gramatiku,
i v gramatice ještě podle otcův zvyku
bos chodě po ulici s konývkou,
až v syntaxi chození pro vodu
30 konečně za své vzalo z vyšších důvodů.

Co student nebyl první hvězdou právě,
sto cizích věcí vželo vždy v hlavě,
němčinou jako my se rozmučil,
latiň učil se, nedoučil,
35 měl eminencí dost, též dvojek do sytosti,
a dostudovav velké k své radosti
nic sice nevěděl, však věděl, že ví dosti.

Pak? Nu že pak byl již svým pánem vlastním
a dělal ledacos, i u markérův dluhy.
40 Na kulečníku vůbec velešťastným
znal všechny hry a her těch všechny druhy;
však mimo kulečník svůj nad vše drahý
měl také ještě jiné leckdy snahy,
byl ledačím a zkoušel ledačeho,
45 kdy nebyla výdatna činnost jeho,
nelámal sobě zbytečně snad hlavy
a po měsíce třeba pojídal jen kávy.

Konečně, náhodou — jak se již stává,
že šťastný okamžik myšlénku dává —
50 rozhodl se u zápalu přesvatém,
že povolání jeho: býti literátem.
A byl jím! Psal, co psal, tož velkou bylo ctností,
že základem mu prací vlastní zkušenosti!
Psal o chudobě nebohého lidu
55 a přitom kreslil vlastní svoji bídu,
psal o hlouposti, všeho zlého zdroji,
a přitom myslil nevzdělanost svoji,
a z trpkosti, již v sobě byl nastřádal,
morálně rozhořčené básně krásně spřádal.
60 Výsledek jeho brzy dosti valný
a práli: aj to talent dost originální, —
vždyť můžeš jakoukoliv a jakkoliv pískat,
netěžko věru u nás trochu jmena získat!

Teď tedy také již, co *sláva* jesti, věděl
65 — na *lásku* beztoho již s přesycením hleděl —

a zbývalo jen, chuda ze zátiší
se nějak podívat na sféry vyšší.
Aj komu jednou slunko záda hřeje,
svět celý mu co vyvolenci přeje,
70 a „rek“ náš mimo nadání a mentem
stal divadelním se tu recensentem.

Před světem z prken, na němž za pár grošů
král, žebrák, ctnost i darebáctví hraje,
duch vnímavý jak parou rychle zraje;
75 nepovznese se sice k výši Krkonošů,
nevyhloubá se sice k dnu zlatému,
však každý něco najde duchu svému,
a každý něco moudrosti zachytí,
duch sytí se, až se i zde přesytí!

80 Umělci s mužíkem přátelsky zacházeli
a umělkyně, když ho napadly,
ho milerády k sobě sprovázely.
Kdož neomluví mého chuděru,
že nové vnady přec zas povadly,
85 a lhostejně on z svého parteru
že na svět se co komedii dívá,
při nejstrašnějších dějech volně zívá,
že divadelním králům slova víc nevěří,
že divadelní ctnost dle zkušenosti měří,
90 že lhostejně i po lóžích již hledí,
v nichž u výboru vzorném fádně sedí
krás ženských sněm, slečinky, svůdné paní,
na něž zvlášt s galerie pěkné podívání?!

A při tom všem — já nechci říct, že zlenil,
95 však přece jakž takž dosti zpohodlenil.
Psal jenom to, co pro chléb psátí musil —
vždyť literátství všestranně již zkusil,
a ze zdvořilosti k recensentu
přec ještě leckdo mluvíval o „talentu“.

100 Dřív mysleli po českých kruzích všude,
že z něho čacký „rytíř ducha“ bude,
teď rytíř ducha seděl v županu
a v glorii morálních půlpánů.
Zlenilo ducha bujné žilobití,
105 bez starostí o další budoucnost
byl spokojen, že má tak živobyť,
že krejčí čeká — neznaná dřív ctnost!
on zkrátka žil a šlo mu dobře k duhu —
a blaseovanost má mnoho druhů!

Je právě „Carlos“, báseň Schillerova,
 jež stejně nesmyslu a krásy v sobě chová,
 a Carlos klečí před matinkou právě
 vzdor bílým trikům v porosené trávě, —
 5 ten Carlos vůbec stále věčně klečí
 a o lásce jak vilný Háfiz mečí!
 A královna, dost hezká mladá žena,
 má zřejmou radost synka z povedena;
 chce, nechce, zas chce, achach nesmí ale,
 10 víc nežli hříchu báti se jest krále, —
 a Carlos zoufale se k ženě dívá —
 a rek máš zoufale v parteru zívá,
 a dí: „Máš hezkou uniformu, milý hochu,
 však na Carlosa jsi již tlustý trochu,
 15 či tak — hlele — již zase výrok hluchý, —
 jak by princ Carlos *musil* býti suchý,
 suchota sluší na Posu jen, svobodného ducha,
 vždyť sama svoboda je posud ažaž hanba sucha!“

A pomalounku lorgnon k výši zvedá
 20 po lóžích, galeriích — lidi hledá.

„Hlele jak kolem železné tam mříže
 koketnost černooká věnce víže;
 tam má svou kolonii sbor náš mladohlasý,
 a vrtí se to jako neposední d'asi.
 25 Aj ďáble, — slečna Málka — náš pan oboista
 ji nechal sedět, slečna dozajista
 si zase jiného teď vyhlíží!
 Nu teď to jde bez velkých obtíží,
 a nechme jí tu made světem radost
 30 se v černém očku podle chutě mihat,
 zakrátko zmizí lesk, hlas, krása, mladost,
 a zbudeš v chóru jen, když umění
 se dramatické dobře ocení,
 že totiž umíš jednu ruku zdvihát.“

35 A lorgnon sklouzne: „To je krků, to je hlaviček,
a krásných oček, pusných hubiček, —
žeť se do divadelní lóže vejdou! —
A svornost ta! — Jak když se kočky sejdou!
40 Jak je ta tragická dnes rozpustilá,
a naivní zas jak by tam jedu pila, —
teď obrátil se ke mně zrak ten lepý —
nu spánembohem! — pršte, pršte, klepy!“

A lorgnon klouže dál přes pestré hlavy —
„Mne prázdna česká lóž víc nežli plná baví!
45 Tam vesním sobě obecenstvo budoucnosti
a ve snu mohu všechny dát mu ctnosti, —
duch bystrý, šatů skvost i elegantní nosy —
již slyším bankéřovu dcerku, jak tu prosí:
Kup lóži v českém, prosím, tatínku,
50 vždyť vidíš rád se skvíti maminku,
a kdeže mohu zřít a zřena býti jinde, —
o prosím, tatínku, dej německému kvinde!
A tatínek posílá lokaje —“
Vtom lorgnon sklouz zas dál — „Vida, vloni dítko
55 a letos krásné již až k zulíbání kvítko, —
jakž dívčí krása rychle vyzraje!

— — —
— — —

ZNÁMÉ NEZNÁMÉ

Tys bohata a mladistva
 a celý svět se klaní Tobě —
 a já tu stojím opodál
 v své trpké, svíravé chudobě.
 5 A nevýslovné ouzkosti
 víc ještě vzdáliti se strojím —
 mru touhou po Tvém pohledu,
 a přec se zraku Tvého bojím!

Tvůj život — ranní budítka,
 můj je již zvon polední,
 Tvá láska — první láska je
 a má je již poslední.
 5 A v prsou mých prorocký zvuk
 hluboký, bolný hučí,
 že se ten ranní zvonek jen
 kratičké písni učí!

Jen mudrujte a rozkládejte
 a kývejte svou moudrou hlavou,
 vždyť sám již cítím, s láskou mou víc
 že nechodí to cestou pravou.
 5 Což může ale země za to,
 že ročně nové jaro rodí?
 A může mužné srdce za to,
 že žebrajíc za děckem chodí?

Je mně, jak bych z každičkových úst
již slyšel zachechtání,
jak by se celý zlý ten svět
smál mému milování;
5 a ve jizlivém smíchu tom
tvář moje studem plane —
ach bože, i po tváři Tvé
stud palný v slzách kane!

Dřív z chudoby jsem pýchu měl,
teď myslím, že mám vinu,
vždyť do nebe bych vejít směl,
tu kdybych neměl vinu!
5 Ba chud jsem, přec bych mohl dát
Ti skvostnou, pyšnou lásku —
ach láskou bohat, přebohat
přec žebrám zde o lásku.

Ach skutečnosti zlá a zlá,
což jsi mně opatřila hoře,
že svírá se již hoře to
nad láskou mou jak hlubné moře!
5 Jakž možno z moře hlubiny
kdys jasně zřítí moje nebe,
jak možno vlhkou rouškou tou
zřít moje slunce, zřítí Tebe!

Jen jednou chci Tě políbit
a přitisknout Tě k sobě,
pak buď nebohé srdce mé
v mém těle zas jak v hrobě.
5 Jen jednou chci na prsou svých
Tvé živé cítit skráně,
pak s Tebou budiž štěstí jen
a se mnou vůle páně.

Sevřela srdce předtucha,
jak když se zmije stočí,
je mně, jak smrt by hleděla
z Tvých — ach tak krásných očí.
5 Nechť však mně láska ustele
předčasně na hřbitově —
musíš, když již ne na prsou
kvést aspoň na mém rově.

— — —
— — —

— — —
 — — —
 — — —
 — — —

Já spatřil ondy ho, když U labutě seděl
 a právě do českých tam špádů hleděl.
 Hrál bulku, prohrál, zaplatil jim klidně,
 pak ohlíd se, já pozdravil, on poděkoval vlídně.